

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ В ТУРИЗМІ»
	<p>Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність : <u>242 Туризм</u></p> <p>Рік навчання: <u>3-й</u>, семестр <u>5-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Фінансів, банківської справи та страхування</u></p> <p>Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Марценюк Олена Василівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	ovm-r@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Страховання в туризмі» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 16 год.; практичні заняття - 14 год., самостійна робота – 90 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.
 Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Економічна теорія», «Організація туристичних подорожей».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Міжнародні транспортні перевезення», «Організація екскурсійної діяльності».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Страховання в туризмі» забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з даної дисципліни. Завдяки дисципліні «Страховання в

туризмі» забезпечується теоретико-методологічний зв'язок між загальнотеоретичною та прикладною підготовкою фахівців даного профілю.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи теоретичних і практичних знань і компетентностей щодо оцінки стану й механізмів організації страхових відносин у сучасних умовах. Формування теоретичної та методологічно бази, необхідної для досконалого володіння практикою функціонування страхового ринку.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень у сфері організації страхових відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Програмні компетентності Загальні компетентності (ЗК)

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК4. Здатність орієнтуватись в організації – туристично-рекреаційного простору

ФК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

ФК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку

ФК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

ФК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

Програмні результати навчання

ПРН2. Здатність демонструвати знання та розуміння напрямів туристичної діяльності, що мають відношення до базового рівня туристичної спеціалізації: види, різновиди, форми, напрями, класи обслуговування туристів тощо.

ПРН5. Розв'язування професійних проблем та практичних завдань у

сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, яке передбачає застосування теорій та методів системи наук, що формують туризмологію та проведення досліджень й здійснення інновацій які характеризуються невизначеністю умов і вимог.

ПРН6. Набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ПРН9. Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН14. Організовувати роботи по стандартизації і сертифікації туристичного продукту, проводити моніторинг і оцінку ефективності процесів в туристській індустрії.

ПРН15. Оцінювати економічну ефективність туристичних продуктів, виявляти і оцінювати інноваційно-технологічні ризики процесів реалізації туристичних продуктів.

ПРН16. Організовувати і управляти процесами формування і реалізації туристичних продуктів, що відповідають вимогам споживачів.

ПРН17. Володіння прийомами і методами роботи з персоналом, методами оцінки якості і результативності праці персоналу підприємства туристської індустрії.

ПРН18. Формулювання концепції туристського підприємства, розробки ефективної стратегії і формування активної політики оцінки ризиків підприємства туристської індустрії.

ПРН19. Оцінювання і проведення техніко-економічного обґрунтування інноваційних проектів в туристській індустрії на різних рівнях (державному, регіональному, локальному), застосовування нормативних правових актів в професійній діяльності.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Сутність, принципи і роль страхування. Класифікація страхування	2	2	10
2	Страхові ризики та їх оцінювання	2	2	10
3	Страховий ринок. Державне регулювання страхової діяльності:	2	1	10
4	Майнове страхування	2	1	10
5	Особисте страхування	2	2	10
6	Страховання відповідальності	2	2	10
7	Перестраховання і співстраховання	2	2	10
	Страхова організація. Доходи, витрати та прибуток страховика. Фінансова надійність страхової компанії	2	2	20
Разом		16	14	90

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносить на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Виконання індивідуального завдання є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни. Підготовка завдання передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою завдання. Індивідуальне завдання передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні

технології.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	30	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	20	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування
Разом		90		

Список основної та додаткової літератури

Основна нормативно-довідкова

1. Про внесення змін до закону України «Про страхування»: Закон України від 04.10.2001 року № 2745-III (із змінами та доповненнями).
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1561-XII (із змінами та доповненнями).
3. Про затвердження ліцензійних умов здійснення страхової діяльності : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28.08.03 р., № 40.
4. Про затвердження порядку та правил проведення обов'язкового страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур та цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами усіх форм власності: Наказ КМУ від 11.07.2002 року, № 1000.
5. Про затвердження Положення про порядок формування, розміщення та обліку страхових резервів з видів страхування, інших ніж страхування життя: Наказ КМУ від 17.12.2004 року, № 3104.
6. Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів: Постанова Кабінету Міністрів України №1211 від 17.08.2002 94.
7. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика та визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: Розпорядження Нацкомфінпослуг №396 від 23.02.2016 р..
8. Про загальну безпечність нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 р. №2736 – VI (із змінами та доповненнями).
9. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 року № 1070 р.
10. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефект в продукції: Закон України від 19.05.11 р. №3390 – VI (із змінами та доповненнями).
11. Про захист прав споживачів: Закон України від 15.12.93 № 3682-XII (із змінами та доповненнями).
12. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (із змінами та доповненнями).
13. Про страхування : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 4.12.2005р., № 5117.

Основна навчально-методична

1. Алескерова Ю.В., Федоришина Л.І., Салькова І.Ю. Страховий менеджмент. Вінниця 2019. 400 с.
2. Базилевич, В.Д. Страхова справа. К.: Знання, 2008. 351 с.
3. Внукова Н.М., Успенко В.І., Временко Л.В. Страхування: теорія та

- практика: Навч.-методичний посібник. Х.: Бурун Книга, 2006. 376 с.
4. Внукова Н.М. Практикум із страхування. К.: Лібра, 2007.
  5. Гаманкова О.О. Страхування. К.: КНЕУ. 2007. 252с.
  6. Горбач Л.М. Страхова справа: Навч. посібник. 2-ге вид., виправлене. К.: Кондор, 2007. 252 с.
  7. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навч.посібн. К. : Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
  8. Загородній А.Г., Вознюк Г. Страхування: Термінологічний словник. Л.: Бескид Біт, 2007. 104 с.
  9. Залєтов О.М. Основи страхового права України: Навчальний посібник з комп'ютерним довідником "Дінай: Страхування". К., 2007. 384с.
  10. Заруба О.Д. Страхова справа: Підручник. -К.: Товариство "Знання", КО, 2008. 321с.
  11. Марценюк О.В., Польова О.Л., Руда О.Л. Страхування сільськогосподарських ризиків. Навчальний посібник. ВНАУ. Вінниця : Видавець ФОП Кушнір Ю.В., 2020. 380 с.
  12. Осадець С.С. Страхування; Вид. 2-ге, переробл. і доповнене. К. КНЕУ, 2007 р. 599 с.
  13. Плиса, В. Й. Страхування: навч. Посіб. К.: Каравела, 2008. 391 с.
  14. Ротова Т.А., Руденко Л.С. Страхування: Навч. Посіб.К.: Нац. торг. - ек. ун-т, 2006. 42 с.
  15. Ткаченко Н. В. Страхування: практикум: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2009. 268с.
  16. Шумелда Я. Страхування: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів - 2-ге вид., переробл. і допов. Тернопіль: Джура, 2006. 296 с.

Додаткова література

1. Марценюк – Розарьонова О.В. Майнове страхування: особливості, значимість та перспективи розвитку. Міжнародний науково-практичний журнал «Фінансовий простір». Київ. 2014. №3 (15). С.147-152.
2. Марценюк – Розарьонова О.В. Державне регулювання страхової діяльності у сільському господарстві. Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Вінниця, 2014 Вип. 2 (88). С. 129-138.
3. Марценюк – Розарьонова О.В. Аналіз тенденцій розвитку страхового ринку : вітчизняний та світовий аспект. Всеукраїнський науково-виробничий журнал « Економіка. Фінанси. Менеджмент : актуальні питання науки і практики». Вінниця, 2017. Вип. 3(19). С. 53-64.
4. Марценюк – Розарьонова О.В., Озвенчук О.А. Стан та перспективи розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні. Електронне наукове фахове видання "Державне управління : удосконалення та розвиток". 2018. №10. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua>
5. Марценюк – Розарьонова О.В., Нечипорук В.М. Стан, проблеми та перспективи розвитку страхування туристів в Україні. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". 2018р. №11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/pdf>

6. Марценюк – Розарьонова О.В., Бондар А.В. Аналіз фінансового потенціалу страхової компанії та механізму його формування. Електронне наукове фахове видання “Інвестиції: практика та досвід. Економічна наука». 2018р. №10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1319>
7. Martseniuk Olena Consequences of functioning of banks with foreign capital in the banking system of ukraine. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 8. С. 111-119.
8. Марценюк О.В. Іноземний капітал на страховому ринку України. *Polish journal of science*. 2019. № 22. Vol. 3. P.13-16.
9. Марценюк О.В. Інтеграційні процеси як чинник розвитку страхового ринку України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2 URL:http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/32.pdf
10. Марценюк О.В., Відерська В.П. Банківська система України : сучасний стан та перспективи розвитку. *Polish journal of science*. 2020. № 26. Частина 2. С. 10-17.
11. Марценюк О.В. Державне регулювання страхового ринку України із врахуванням світових тенденцій. *Italy's scientific journal «Annali d'Italia»*. 2020. № 6. Частина 2. С. 43-49.
12. Марценюк О.В. Недержавне пенсійне страхування в Україні : стан, проблеми та перспективи розвитку. *The scientific heritage*. 2020. № 46 (2020). Частина 8. С. 45-55.
13. Martseniuk O. Risks in the credit activities of banks of Ukraine. *Journal of science*. 2020. № 7. Частина 2. С. 8-15.
14. Martseniuk O. V. Current trends in the development of the insurance market of Ukraine in the conditions of evropean integration. *Colloquium-journal*. 2021. № 3 (90). Część 4. P. 38-47.
15. Martseniuk O. V. Current trends of autotransport insurance in Ukraine. *Економіка, фінанси, менеджмент : актуальні питання науки і практики*. 2021. № 2 (56). С. 94-107.
16. Martseniuk Olena, Ruda Oksana. Financial mechanism in the system of economic vectors of development of Ukraine. Economic and legal principles of economic growth in the post-crisis period: collective monograph. Pasichnyk Yu., Lyashenko V., Radchenko O., Sukach O. [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Yu. Pasichnyk]. Shioda GmbH, Steyr, Austria 2021. Section IV. P.72-96.
17. Martseniuk O.V. Current state and directions of integration of ukraine's pension system into the european and world pension system. In: Global trends and prospects of socio-economic development of Ukraine. Scientific monograph. 2022. P. 177-204.
18. Martseniuk O.V. Current trends and problems of the market of civil liability insurance of vehicle owners and ways to solve it. In: Theoretical and practical aspects of the development of modern scientific research. Scientific monograph. 2022. P. 129-158.

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

№ п.п.	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Присутність на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання контрольних робіт, тестування	10
4	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка, % від максимального балу	Критерії оцінювання
Відмінно 90 – 100 %	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Добре 75-89 %	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
Задовільно 60-74 %	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
Достатньо 35-59 %	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
Незадовільно 16-34 %	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
Повторне складання 0-15 %	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.